

DOCUMENTATIECENTRUM NEDERLANDSE POLITIEKE PARTIJEN

Commentaar VVD-fractie op het kabinetsbesluit kruisvluchtwapens

A. Wat waren de uitgangspunten voor de VVD (Tweede en Eerste Kamerfractie en bewindslieden) bij het overleg met het CDA over een compromis ten aanzien van de kruisvluchtwapens.

1. Onze loyaliteit aan de NAVO moest voorop staan. Met andere woorden het Nederlandse besluit zou geen principiële breuk met de NAVO mogen betekenen. Nederland diende in VVD-ogen zoveel mogelijk te vermijden dat het binnen de NAVO een uitzonderingspositie zou innemen. Het behoeft daarbij nauwelijks betoog dat het CDA gezien haar standpunt vanaf 1979 wel die uitzonderingspositie wenste.
2. Een eventueel besluit van het kabinet zou in VVD-ogen ook een bijdrage moeten vormen aan de wapenbeheersing. Want hoewel onze tegenstanders wel eens anders suggereren wenst ook de VVD de (kern)bewapeningspiraal te doorbreken. Ook de VVD vindt dat de rol van de kernbewapening zoveel mogelijk moet worden teruggedrongen. De VVD kiest niet vóór kernwapens, maar voor een wederzijdse vermindering van die wapens aan beide zijden van het ijzeren gordijn.
3. Het raketten-vraagstuk zou binnen deze kabinetsperiode volledig geregeld moeten worden, zowel in het kabinet als in de Kamer. Kortom geen uitstel van de beslissing of pogingen het besluit over deze kabinetsperiode heen te tillen.

B. Er was vrijwel niemand in ons land, die het niet toejuichte dat het kabinet eindelijk een beslissing nam, zodat er duidelijkheid ontstond.

Het is daarbij ook goed dat de beslissing is gekomen voor de Europese verkiezingen, de kiezer weet daarmee waar hij/zij aan toe is.

C. Er mag geen misverstand over bestaan: de VVD had uiteraard de voorkeur gegeven aan een volledig plaatsingsbesluit zonder enige vertraging, maar de politieke realiteit (de verdeeldheid binnen het CDA en het coalitie karakter van de Nederlandse kabinetten) maakte een dergelijk standpunt onhaalbaar.

D. Gezien de politieke omstandigheden was en is de VVD met het bereikte *compromis* dik tevreden.

Daarvoor zijn 5 argumenten te geven:

1. Het kabinet heeft met dit besluit in feite een dubbel ja uitgesproken.
 - a. Ja, als er een accoord komt tussen de VS en de Sovjet-Unie.
 - b. Ja, eveneens als de Sovjet-Unie niet met ingang van 1 juni 1984 haar aantal SS-20 raketten befrist.

Toelichting:

Zowel uit open als geclassificeerde bronnen is bekend dat het aantal SS-20's het komende jaar naar alle waarschijnlijk met zo'n 50% zal worden uitgebreid. Bij de telling van het aantal SS-20's zal worden uitgegaan van de gegevens die de NAVO daarover verzameld.

2. Het probleem ligt nu daar waar het thuis hoort, namelijk op het bordje van de Sovjet-Unie. De Sovjet-Unie kan nu werkelijk de wil tonen om aan wapenbeheersing te doen. Plaatsing van kernraketten in ons land wordt in belangrijke mate afhankelijk van het gedrag van de Sovjet-Unie.
3. Er ligt nu een *onherroepelijk* besluit, waarin alle stappen en procedures zowel voor kabinet als voor regeringsfracties tot en met 1986 precies vastliggen. Met andere woorden voor het eerst sinds 1979 ligt er op dit terrein een exact spoorboekje. Het is daarbij onjuist te stellen dat het kabinet pas volgend jaar over plaatsing besluit. Dat *besluit* is nu gevallen. Het kan alleen maar aangepast worden indien er een wapenbeheersingsaccoord komt of indien de Sovjet-Unie het aantal SS-20's zou bevroren.
4. Hoewel de bondgenoten natuurlijk, net zo als de VVD, liever een onomwonden plaatsingsbesluit hadden gezien heeft men nu toch vrede met deze oplossing. Immers een nee, (ook een „aangekleed” nee) of een kabinetscrisis, met als waarschijnlijk gevolg een nee, zou ons land écht op het verkeerde been hebben gezet binnen het bondgenootschap.
5. De nucleaire taken van land- en luchtmacht blijven de komende jaren gehandhaafd. Kortom er wordt niet een soort nucleaire uitverkoop gehouden, tegen de wens van de bondgenoten in. De door de VVD gewenste koppeling tussen kruisvluchtwapens en overige kerntaken blijft daarmee ook in stand.

E. Nog een enkele opmerking over het in de pers gesignaleerde verschil in uitleg van het kabinetsbesluit door CDA en VVD. De vraag is namelijk wat er gebeurt indien de Sovjet-Unie (wat zeer onwaarschijnlijk is) zou besluiten tot bevrozing van haar geplaatste SS-20's op het niveau van 1 juni 1984. Het CDA vindt dan dat Nederland alsnog nee moet zeggen tegen plaatsing van kruisvluchtwapens in ons land.

De VVD vindt dat in een dergelijke situatie het kabinet in overleg moet treden met de bondgenoten om te bezien wat ons land dan te doen staat.

Voor de uitleg die de VVD geeft aan het kabinetsbesluit pleiten 5 argumenten:

1. De kwestie is in feite volstrekt hypotetisch.
2. In het kabinetsbesluit wordt met geen woord gerept over een Nederlands „nee”, indien het aantal SS-20's zal worden bevroren.
3. In het kabinet is met geen woord over de door het CDA geopperde uitleg gesproken.
4. Zou, zoals hiervoor uiteengezet hoogst onwaarschijnlijk is, de Sovjet-Unie haar aantal raketten bevroren, dan is het alleen maar voorstelbaar dat dit gebeurt in het kader van

een wapenbeheersingsovereenkomst tussen de Sovjet-Unie en de VS. De Sovjet-Unie immers heeft er geen belang bij om zonder tegenprestatie haar aantal raketten te bevriezen. De 48 Nederlandse raketten zijn voor de Sovjet-Unie natuurlijk op het totale aantal van 572 geen werkelijk „lokkertje“.

5. Mocht zo'n overeenkomst wel tot stand komen dan is Nederland gezien punt 1 van het kabinetsbesluit gehouden een aantal van dat verminderde totaal aantal raketten te plaatsen.

F. Het zal overigens nodig blijven het CDA in de toekomst aan de belofte die dit besluit inhoudt te helpen herinneren, zodat het kabinetsbesluit ook goed wordt uitgevoerd.

Ook moet bij de overheid op een actief voorlichtingsbeleid aangedrongen worden, dat de Oost-West verhouding, de kernwapendreiging vanuit het oostblok en de noodzaak van een loyale bondgenootschappelijke politiek duidelijk aan de bevolking uitlegt.

(Voor nadere informatie: prof.dr.ir. J.J.G. Voorhoeve, tel. 070-614911, tst. 2854).

Letterlijke tekst van het kabinetsbesluit met toelichting inzake kruisvluchtwapens en nucleaire taken, die Nederland thans vervult

1. De Nederlandse regering verklaart nu dat als het tot een wapenbeheersingsovereenkomst tussen de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie komt, die handhaving van een aantal LRINF-systemen in West-Europa inhoudt, Nederland zijn aandeel daarin zal aanvaarden en tot plaatsing zal overgaan.
2. De plaatsingsdata voor Nederland, als voorzien in het NAVO-plaatsingsschema, worden naar achteren geschoven en wel zodanig dat december 1988, dat is de einddatum van het NAVO-plaatsingsschema, niet overschreden wordt.
- 3.a. Het kabinet zal hiertoe op 1 november 1985 een besluit nemen over een dan met de Verenigde Staten te sluiten overeenkomst over de plaatsing van kruisvluchtwapens in Nederland, zodat op 1 januari 1986 het goedkeuringswetsontwerp bij het parlement kan worden ingediend.
 - b. Ter voorbereiding van de totstandkoming van deze overeenkomst zal tijdig overleg met het parlement en de bondgenoten worden gevoerd over de „beheersaspecten van de eventueel te plaatsen kruisvluchtwapens.
 - c. De voorbereidende werkzaamheden ten behoeve van eventuele plaatsing worden voortgezet waar het betreft de ruimtelijke ordeningsprocedure, noodzakelijke vergunningen en het aanbestedingsrijp maken.
 - d. Op 1 november 1985 zal aanbesteed worden, teneinde begin 1986 te kunnen gunnen.
- 4.a. Indien op 1 november 1985 een wapenbeheersingsovereenkomst als bedoeld onder 1 is tot stand gekomen, zal met de Verenigde Staten een overeenkomst worden gesloten, welke betrekking zal hebben op de plaatsing van het aantal kruisvluchtwapens dat Nederland in redelijkheid als zijn aandeel zal hebben te aanvaarden.
 - b. Indien op 1 november 1985 een dergelijke wapenbeheersingsovereenkomst niet tot stand is gekomen en de

Sovjet-Unie gemeten vanaf de datum van dit besluit (1 juni 1984) het aantal geplaatste SS-20's nog verder heeft opgevoerd of niet heeft teruggebracht tot het niveau van 1 juni 1984, zal de met de Verenigde Staten te sluiten overeenkomst betrekking hebben op de plaatsing van 48 kruisvluchtwapens.

5. Indien aldus besloten is tot plaatsing zullen aanbesteding en bouw direct aanvangen na de parlementaire goedkeuring van de overeenkomst, zodat het onder 2 genoemde tijdschema aangehouden kan worden.
6. In samenhang met het bovenstaande heeft het kabinet besloten de nucleaire taken, zoals die thans vervuld worden, tot 1 januari 1986 voort te zetten en dan opnieuw onder de loupe te nemen.

Toelichting

Ad. 1.

Deze geclausuleerde opheffing van het voorbehoud moet gezien worden in samenhang met punt 2.

Tegelijk met een beperkt uitstel met het oog op wapenbeheersing gaat Nederland hier een verplichting aan. Velen binnen en buiten het bondgenootschap typeren de Nederlandse houding met „wel elders in Europa, maar niet in Nederland“. Het is erg belangrijk deze indruk radicaal weg te nemen. Ook daartoe strekt punt 1.

Ad 2.

Het NAVO-plaatsingsschema voor 464 kruisvluchtwapens (de overige 108 betreffen Pershings-II), voorziet in plaatsing in de periode december 1983 tot december 1988. Nederland zou volgens dit schema 16 wapens eind 1986 en 32 wapens gedurende de eerste helft van 1987 plaatsen.

De planning is op bovenstaand plaatsingsschema afgestemd.

Bij dit plaatsingsschema moet het volgende aangetekend worden:

- Nederland heeft in 1979 gezegd pas later te beslissen of zij de haar toegedachte 48 inderdaad zou gaan herbergen;
- Nederland heeft het NAVO-dubbelbesluit als feit erkend en is de onderhandelingen op basis hiervan gaan ondersteunen;
- Nederland heeft tot nu toe alle praktische voorbereidingen getroffen om plaatsing conform het NAVO-plaatsingsschema mogelijk te maken.

Eén van de belangrijkste redenen voor Nederland om tot nu toe geen besluit over feitelijke bouw en plaatsing te nemen, maar die mogelijkheid wel open te houden, is steeds de gedachte geweest optimale invloed uit te oefenen op het onderhandelingsproces.

Het Nederlands verlangen naar en zienwijze op wapenbeheersing heeft daarbij steeds een grote rol gespeeld. Dit leidt tot de vraag of - waar er nu geen perspectieven aanwezig zijn om tot een doorbraak in de onderhandelingen te komen - aan de Nederlandse terughoudendheid en het verlangen naar een uitkomst door onderhandelingen, op een verantwoorde wijze inhoud gegeven kan worden door meer tijd te nemen.

Het hierboven genoemde plaatsingsschema van het Bondgenootschap geeft aan dat dit kan; het kan echter alleen op een verantwoorde wijze als de verschuiving in de tijd een eventuele plaatsing in Nederland niet heen tilt over de einddatum van het plaatsingsschema van het Bondgenootschap als geheel (december 1988).

De marge die er zit tussen de nu voor Nederland voorziene plaatsingsmomenten en de einddatum van het NAVO-plaatsingsschema is circa 1,5 jaar. Een dergelijke verschuiving in de tijd, is verdedigbaar als uitdrukking van de specifieke positie die Nederland van het begin af aan ten opzichte van het NAVO-dubbelbesluit heeft ingenomen.

Een dergelijke verschuiving in de tijd moet tot uitdrukking brengen dat Nederland zoveel mogelijk ruimte wil geven aan de onderhandelingen. Tegelijk echter moet uit de besluitvorming nu blijken dat dit uitstel geen afstel betekent maar alleen plaatsvindt met het oog op wapenbeheersing.

Ad 3.

Het hier nader gepreciseerde tijdschema van verschillende te verrichten activiteiten verzekert, als dat straks nodig blijkt, een strakke en effectieve uitvoering van bouw en plaatsing. De beschikbare tijd zal ook benut moeten worden om heldere wijn te schenken, over de procedure leidend tot eventuele inzet van kruisvluchtwapens vanuit Nederland, die zal worden vastgelegd in de overeenkomst met de Verenigde Staten.

Ad 4.

Indien de Sovjet-Unie nu zou stoppen met verdere plaatsing van SS-20's en het NAVO-dubbelbesluit van 1979 strekkende tot plaatsing van 572 LRINF-systemen in West-Europa integraal zou worden uitgevoerd, dan zou een verhouding ontstaan van ca. twee Sovjet-systemen tegenover één systeem in West-Europa. Deze verhouding dreigt nog verder te verslechteren.

Teneinde een ommekeer in deze ontwikkeling aan Sovjet-zijde te bevorderen, wil het kabinet nu een duidelijk signaal geven – een duidelijke streep trekken – door de plaatsing van kruisvluchtwapens in Nederland te laten afhangen van de daadwerkelijke bereidheid van de Sovjet-Unie zich nu beperkingen te gaan opleggen.

Vervolgens kan en moet het dan mogelijk zijn door onderhandelingen tot de noodzakelijke meer evenwichtige situatie tussen Oost en West te komen.

Nederland blijft dan ook de uitgangspunten van het bondgenootschap in die onderhandelingen steunen.

Na de hierboven genoemde ommekeer zal immers een verdergaande vermindering nodig zijn.

Nederland hecht immers, zoals ook blijkt uit de punten 1 en 2 en de toelichting daarop, veel belang aan een wapenbeheersingsovereenkomst voor middellange-afstandwapens tussen de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie. Bij een voortgaande opbouw van Sovjet-potentieel en het uitblijven van zulk een overeenkomst, is er echter uiteindelijk niet aan te ontkomen om ook in Nederland kruisvluchtwapens te plaatsen. Deze combinatie van terughoudendheid en committering zoals die uit de punten 1 en 2 enerzijds en punt 4 anderzijds blijkt, laat de Nederlandse inspanningen gericht op wapenbeheersing geloofwaardig blijven.

Dit kabinetsbesluit is ondertekend door de minister-president, en de ministers van Buitenlandse Zaken en Defensie, allen lid van het CDA.

Debat 1 juli pakket

Het debat over het 1 juli pakket heeft zich voor een groot deel geconcentreerd op de vraag of er bij bezuinigingen per 1 juli dan wel per 1 januari aanstaande uitzonderin-

gen moeten worden gemaakt met betrekking tot een bepaalde categorie uitkeringen.

De VVD-fractie heeft het standpunt ingenomen dat per 1 juli het volledige pakket bezuinigingen dient te worden gerealiseerd.

Het ging om 760 miljoen aan bezuinigingen waarvan 380 miljoen geen structureel karakter had.

Het pakket heeft de volgende samenstelling.

1. een korting van 3% op de <i>bovenminimale</i> daglonen in de WW, WWV en WAO	300 mln
2. Een wijziging in de verrekeningsprocedure bij de Sociale fondsen	380 mln
3. Maximering van de ziektewetuitkering op 100% van het laatst verdiende netto-loon	55 mln
4. Inkomenstoets AWW	45 mln
5. Vertraging in de fasering van de afbouw minimum daglonen	- 20 mln
	<hr/>
	760 mln
	<hr/> <hr/>

De CDA-fractie heeft tijdens het debat een amendement ingediend om de WWV uit te zonderen van de 3% dagloonkorting.

De VVD-fractie heeft zich hiertegen verzet op grond van de volgende argumenten:

1. Juist WWV-ers profiteren van het economisch herstel dat wordt bevorderd door een beperking van de collectieve uitgaven. Het betreft in de WWV mensen die langer dan 6 maanden werkloos zijn. Indien het economisch herstel doorzet, zijn zij de eersten die profiteren van de daaruit voortvloeiende betere werkgelegenheidssituatie. Het ligt dus niet voor de hand juist deze groep uit te zonderen.
2. Men schiet een gat op de Rijksbegroting (de WWV wordt immers *niet* betaald uit de Sociale fondsen) van 75 miljoen, terwijl we juist op die Rijksbegroting *100 miljoen per dag* te kort komen.
3. Andere groepen uitkeringsgerechtigden hebben de afgelopen jaren al een aanzienlijk grotere bijdrage geleverd aan de bezuinigingen (bijvoorbeeld WAO-ers). Als er per 1 juli aanstaande uitzonderingen gemaakt zouden moeten worden, zou het meer voor de hand liggen de WAO uit te zonderen en niet de WWV.

De VVD-fractie heeft tijdens het debat een motie ingediend om bij de bezuinigingen per 1 januari de WAO-uitkeringen geheel of gedeeltelijk te ontzien.

De belangrijkste overweging om deze motie in te dienen, was de overweging dat inmiddels duidelijk is dat met name WAO-ers de afgelopen jaren meer hebben moeten inleveren dan andere groepen uitkeringsgerechtigden. Het is redelijk daarmee rekening te houden bij volgende bezuinigingsronden die helaas ook volgend jaar noodzakelijk zullen zijn.

Besluit Afbreking Zwangerschap

Het debat beperkte zich tot de algemene maatregel van bestuur die uitvoering geeft aan de abortuswet. Het algemeen oordeel van de VVD-fractie over deze maatregel is positief.

Er bestaat waardering voor het feit dat op tal van punten de regering de adviezen van de Emancipatieraad, de Gezondheidsraad en de Centrale Raad voor de Volksge-

zondheid heeft gevolgd, waarmee de algemene maatregelen, in vergelijking met een eerder concept aanzienlijk verbeterd is.

Tevredenheid ook over het feit dat de persoonlijke levenssfeer van de vrouw beter wordt beschermd en dat de bepalingen die de medische hulpverlening op een oneigenlijke wijze konden beperken zijn verruimd. Tot slot kon de VVD zich ook zeer goed vinden in het feit dat de voorschriften met betrekking tot klinieken nu veel beter afgestemd zijn op de regels die gelden voor ziekenhuizen.

Toch heeft de VVD-fractie kritiek op een aantal artikelen in de maatregel. Centraal daarbij staat artikel 28, welk toeziet op de registratie van gegevens door de behandelende geneeskundige. Die bezwaren zijn van procedurele, juridische en inhoudelijke aard.

Inhoudelijk: In de eerste plaats wordt in de thans voorliggende regeling de mogelijkheid geopend dat de inspecteur in *individuele* gevallen de beslissing van de arts toetst. Bij de totstandkoming van de wet is dat echter niet beoogd. Destijds is door de regering gesteld dat het zou gaan om toetsing van het *beleid* van een arts of van een kliniek en niet om toetsing van individuele beslissingen.

Ten tweede suggereert het ineens ingevoerde criterium „of de geneeskundige o.g.v. objectieveerbare elementen tot behandeling kon besluiten“, dat de gevallen van nood, die een abortus naar oordeel van de vrouw onontkoombaar maken, in objectieve zin zijn te omschrijven.

Echter juist vanwege de subjectieve elementen – het eigen oordeel en de ervaringswereld van de vrouw – is in de Abortuswet zelf afgezien van een objectieve indicatiestelling en is gekozen voor zorgvuldigheid in de besluitvorming.

En het is niet aan de overheid, noch aan de inspectie om te treden in de inhoud van deze besluitvorming. Waar het om gaat is dat het beleid van een arts of van de kliniek voldoet aan de zorgvuldigheidseisen van de Wet.

Procedureel: Het wekt bevreemding dat in een zeer laat stadium een *nieuwe* bepaling wordt opgevoerd, zonder dat noch de beide Kamers, noch de adviesorganen daarom hebben gevraagd.

Juridisch: Een algemene maatregel van bestuur kan nimmer een bepaling bevatten, waartoe de wet geen uitdrukkelijke machtiging heeft verleend. Naar het oordeel van de VVD-fractie is artikel 28 in strijd met dit criterium.

Samenwerking: Ook de VVD-fractie heeft voorkeur voor de gedachte dat er op bestuurlijk niveau tussen een kliniek en een ziekenhuis een samenwerkingsovereenkomst moet worden gesloten. Echter dat mag er niet toe leiden dat klinieken, die volstrekt verantwoord functioneren, moeten sluiten omdat een ziekenhuisbestuur geen overeenkomst wenst.

In dit verband heeft de VVD-fractie er ook nog op gewezen dat samenwerking met een academisch ziekenhuis op weliswaar wat grotere afstand meer toegevoegde waarde kan hebben dan samenwerking met een algemeen ziekenhuis in de buurt.

Abortus in het Ziekenfonds

Zeker vijf argumenten pleiten voor de VVD-fractie voor opnemings van de kliniek-abortus in het ziekenfonds:

- Het is een logisch sluitstuk van de wettelijke regeling van abortus;
- de kamer heeft in 1980 een positieve uitspraak gedaan;
- er mag niet met twee maten worden gemeten: een kliniekabortus is in ethisch en medisch opzicht niet anders dan een ziekenhuisabortus, die wel onder het ziekenfonds-pakket valt;
- een ziekenhuisabortus is ongeveer tweemaal zo duur als een kliniekabortus;

- als de laatste niet in het pakket wordt opgenomen kunnen kostenverhogingen het gevolg zijn;
- verschillen in het vergoedingssysteem kunnen in sociaal opzicht een discriminerende uitwerking hebben.

Kortom, er valt niet in te zien waarom de regering een beslissing uitstelt.

Het wachten op de uitkomst van de discussie over de stelselwijziging vindt de VVD-fractie niet verantwoord.

Bovengenoemde opvattingen van de VVD zijn overigens geheel in overeenstemming met de standpunten van de VVD bij het debat over de abortuswet in 1984.

(Voor nadere informatie: drs. D.J.D. Dees, tel. 070-614911, tst. 2086.)

Inkomensbeleid

VVD-uitgangspunten

1. Het inkomensbeleid moet mede bijdragen tot het economisch herstel. Het nut van inkomensverschillen is te lang miskend.
2. De eerste verantwoordelijkheid voor de inkomensontwikkeling in de marktsector moet bij de sociale partners liggen. De VVD is voor een vrije, decentrale en gedifferentieerde loonvorming.
3. Overeenkomstig het regeerakkoord zal de inkomensmatiging voor hen die hun inkomen uit de collectieve middelen ontvangen groter moeten zijn dan die voor de werknemers in de marktsector.
4. Aan alle nivellering moet een einde komen.
5. Ook van de minima moeten offers gevraagd worden. Alleen de „echte“ minima moeten worden gespaard.
6. Het bestaan van verschillen in inkomensverwerking tussen alleen- en tweeverdieners moet als een positieve stimulans gezien worden voor het emancipatieproces en de doorsnee samenhangende herverdeling van arbeid. Het progressievraagstuk tussen alleen- en tweeverdieners moet opgelost worden door vermindering van de progressie, niet door nivellerende twee-verdieners maatregelen.

Genoeg genivelleerd

De inkomens zijn inmiddels zo sterk ineengedrukt dat de verhouding tussen het netto-inkomen van een minimumloner en een 2 × modale werknemer (94% van de werknemers boven 23 jaar) 1 op 1,9 is. Wordt de maximale huursubsidie voor een minimumloner meegerekend dan is die verhouding zelfs 1 op 1,6. De inkomensverhoudingen zijn zo plat als een dubbeltje. Denivellering is nodig.

inkomensniveau	netto inkomens- verhouding t.o.v.	percentage inkomens- trekkers
minimum – modaal	1 op 1,2	48%
minimum – 1½ × modaal	1 op 1,5	85%
minimum – 2 × modaal	1 op 1,9	94%
minimum – 3 × modaal	1 op 2,6	99%
minimum – 4 × modaal	1 op 3,1	100%

Al bij een jaarinkomen van bruto f 25.000,- (net boven het minimum) moet over iedere extra verdiende gulden meer dan 50 cent aan belasting en premies betaald worden.

De VVD-fractie wil een flinke verlaging van de belastingen en premies in 1985. Die verlaging moet mede benut worden voor het matigen van de steile belasting- en premietarieven. De inflatiecorrectie moet in 1985 voor de volle 100% doorgaan.

Inkomenswetgeving

1. De VVD-fractie zou in het voetspoor van de SER-meerderheid de permanente bevoegdheid om in de lonen in te grijpen (art. 10 van de loonwet) willen beëindigen. Bij een acute noodsituatie van de nationale economie kan altijd een afzonderlijke tijdelijke maatregel worden getroffen.
2. De VVD hangt de vlag niet uit vanwege het intrekken door het kabinet van de indertijd door het kabinet-Den Uyl geïnitieerde raamwet op de inkomensvorming.
3. De VVD-fractie meent dat het wetsontwerp openbaarheid van inkomens eveneens kan worden ingetrokken. Met jaarlijkse steekproeven is aan de statistische doelstellingen ervan te voldoen. Daar is geen aparte wet voor nodig.
4. Een wettelijke regeling voor de inkomensvorming in de gesubsidieerde en gepremieerde sector moet een zo groot mogelijke vrijheid voor werkgevers en werknemers garanderen, binnen een door de overheid begrensd macro-budget.
5. De overheid mag niet residu worden van de arbeidsmarkt. Pakketvergelijkend onderzoek moet plaatsvinden en gevolgd worden door denivellerende aanpassingen van de inkomensverhoudingen tussen lager, middelbaar en hoger overheids personeel.

Minimumloon

1. De VVD-fractie heeft een voorkeur voor de invoering van een minimum-uurloon. Dit mede om tot meer deeltijdfuncties te kunnen stimuleren.
2. De VVD ziet het minimumloon vooral als prestatie- en niet als behoefte-minimum. Het minimumloon mag dan ook niet gedifferentieerd worden naar het kostwinnerschap.
3. Het minimum jeugdloon moet niet verder verlaagd worden. Wel is een afschaffing van het minimum jeugdloon beneden 18 jaar bespreekbaar indien dat het leerlingwonen, stage- en praktijkervaringsplaatsen kan bevorderen.

Loonontwikkeling 1985

1. Loonmatiging blijft vooral voor de kleine en middelgrote arbeidsintensieve bedrijven een onmisbare voorwaarde voor de gezondmaking van de eigen vermogenspositie.
2. In sommige deelmarkten gaat het zichtbaar beter. Daar zouden zelfs looneisen kunnen worden gesteld met alle gevaren voor overslaan naar andere delen van de economie.
3. Hoewel het primair een zaak van werkgevers en werknemers is, acht de VVD het van belang dat in die deelmarkten de werknemers op vrijwillige basis kunnen participeren in de winst via participatiebewijzen of nieuwe uit te geven aandelen. Dat kan heel mooi samengaan met de aftrekbaarheid van nieuwe aandelen per 1-1-1985, waar de VVD een hoge prioriteit aan geeft. Het mes snijdt aan vele kanten. Een mogelijke loongolf wordt vermeden. Het eigen vermogen van de onderneming wordt versterkt. De bezitsvorming onder werknemers wordt bevorderd.

(Voor nadere informatie: dr. R. W. de Korte, tel. 070-614911, tst. 2650.)

Kinderbescherming

De aanleiding voor deze notitie was een 5 jaar geleden aangenomen motie van het toenmalige Kamerlid Korte van Hemel, waarin gevraagd werd om een definitief oordeel over de taken en bevoegdheden van de Raden, met als uitgangspunt de bij de wet aan de Raden opgedragen taken.

In deze notitie zou de huidige Staatssecretaris van Justitie zelf het antwoord mogen geven op haar eigen vraag.

De VVD-fractie heeft helaas moeten constateren dat er weinig veranderingen te bespeuren zijn en dat terwijl de Kinderbescherming functioneert op een zeer gevoelig terrein: ouders en kinderen; en mikpunt is van veel kritiek.

Enkele voorbeelden: de vermenging hulp- en justitie-apparaat, het schip met de twee kapiteins; de fuikwerking; men vraagt hulp bij problemen en voor men het weet is het kind aan het ouderlijk gezag onttrokken; de klachtenregeling; de dossiers: inzagerecht en correctierecht; geen rechtspositie voor minderjarigen.

De VVD-fractie heeft zich sterk gemaakt voor een aantal punten:

- Scheiding tussen hulp en recht. Voorlichting en hulpverlening zijn geen taken voor de Raden als rechtsinstelling. Deze zullen in principe en in eerste aanleg door het particulier initiatief moeten geschieden. Dit mede om de continuïteit in de hulpverlening veilig te stellen.
- Een onafhankelijke toetsing van rapportage en advies.
- De mogelijkheid om op verzoek van betrokkenen een aanvullend onderzoek te laten instellen.
- Een democratische samenstelling van de Raden.

De uitgangspunten voor de Kinderbescherming kunnen niet los worden gezien van de ontwikkelingen op het terrein van het jeugdrecht: bijvoorbeeld

1. De Europese commissie voor de rechten van de mens aanvaardt, dat de minderjarigen zonder tussenkomst van zijn wettelijke vertegenwoordiger een klacht kan indienen. Ieder, ongeacht leeftijd, is bekwaam om het recht van petitie (art. 25 van het Verdrag van Rome) uit te oefenen. Het Verdrag heeft een directe werking in de Nederlandse rechtssfeer.
2. De hoorplicht in het nieuwe echtscheidingsrecht erkent een zelfstandige positie van de minderjarige.
3. De Commissie-Anneveldt heeft gesteld dat het jeugd-sanctierecht zoveel mogelijk moet aansluiten op het strafrecht voor volwassenen.

Gevraagd is aan de Staatssecretaris aan deze rechtspositie iets te doen.

De klachtenregeling: binnen de Kinderbescherming is er sprake van een lappendeken van verschillende klachtenregelingen en regels hieromtrent ontbreken soms.

De Staatssecretaris werd gevraagd een behoorlijke en onafhankelijke regeling te ontwerpen.

De JAC's en de Jongeren Adviesbureaus: omdat er veel subsidie gegeven wordt aan deze instellingen is gevraagd naar een analyse van de hulpvraag (zoals die in de rapportage moet zijn vastgelegd) en hoe die wordt ingevuld.

De gastgezinnen: gevraagd is in hoeverre art. 6 van de bijstandswet van toepassing is op minderjarigen in gastgezinnen. Het blijkt in de praktijk dat uitkeringen door de Gemeentelijke Sociale Dienst, gegeven aan weggelopen minderjarigen, verhaald worden op de ouders. Als deze weigeren te betalen omdat zij niet weten waar hun kind is en er ook geen contact mee mogen hebben, gaan de Raden

over op een O.T.S. (onder-toezicht-stelling) van het kind, terwijl er geen sprake is geweest van „grove verwaarlozing“ en „zedelijke ondergang“ zoals in de wet staat.

Ook is gevraagd naar de toetsingscriteria van gastgezinnen.

Tenslotte heeft de VVD-fractie geconstateerd dat in de voogdijregisters aantekening wordt gehouden van zeer persoonlijke gegevens uit het Kinderbeschermings-verleden, en de griffier verplicht is aan een ieder kosteloos een uittreksel uit het register te verstrekken.

De VVD-fractie heeft erop gewezen dat deze bepaling inbreuk maakt op de privacy en belangen van betrokkenen. Het blijkt namelijk dat onder andere werkgevers van deze gegevens gebruik maken bij sollicitaties.

(Voor nadere informatie: mevr. A. Lucassen-Stauttener, tel. 070-614911, tst. 2388.)

Wet Hoger Beroepsonderwijs

De Wet op het hoger beroepsonderwijs vormt een onderdeel van een strategie op weg naar één samenhangend stelsel van gedifferentieerde onderwijs- en onderzoeksvoorzieningen op het terrein van het hoger onderwijs. Om naar zo'n stelsel toe te groeien zijn verschillende dingen nodig. De VVD heeft gepleit voor:

- Uitbreiding van de taakstelling van de instellingen, met onder andere de mogelijkheid tot maatschappelijke dienstverlening.
- Mogelijkheden voor tweedefase-onderwijs en post-HBO om een bijdrage te leveren aan de beroepsontwikkeling en aan wederkerend onderwijs.
- Introductie van kortere opleidingen om tegemoet te komen aan de maatschappelijke behoefte en de verlangens van de studenten.
- Het creëren van adequate mogelijkheden tot samenwerking tussen HBO-instellingen en tussen HBO- en WO-instellingen.

De VVD-fractie heeft een aantal amendementen ingediend die de kwaliteitsbepalende aspecten aanscherpen, zoals verplichte propaedeutische, heldere formulering van eindtermen, profilering van studierichtingen en de evaluatie van instellingswerkplannen. Tevens werd gewezen op de rol van de inspectie voor de bewaking van de kwaliteit. Deze amendementen zijn vrijwel allemaal aangenomen.

Een belangrijke verbetering ten opzichte van de huidige situatie wordt gevormd door de instelling van de zogenaamde commissies voor de beroepsvelden, waardoor een goede wisselwerking kan komen tussen de opleiding en de beroepspraktijk.

Bij de behandeling van dit wetsontwerp is er veel te doen geweest rond de opleidingsscholen voor onderwijsgeveinden in het Basisonderwijs: de PABO's.

Terwijl het in de bedoeling ligt dat alle HBO-instellingen meedoen in de STC-operatie (samenwerking, taakverdeling en concentratie in het HBO) wilde de Minister van meet af aan de PABO's zelfstandig laten, indien zij tenminste 200 studenten zouden hebben.

Hoewel de VVD-fractie aanvankelijk de PABO's gewoon in de STC-operatie wilde laten meedoen, hebben wij bij nader inzien ermee ingestemd dat de PABO's zo nodig zelfstandig kunnen blijven. PABO's zullen dan wel tenminste 250 studenten moeten hebben willen zij kwalitatief volwaardig kunnen functioneren. De VVD-fractie blijft echter de

voorkeur geven aan het meedoen aan de STC-operatie door de PABO's.

De zelfstandigheid van de PABO's kan geargumenteed worden met de volgende argumenten:

- de PABO's zijn in tegenstelling tot de meeste andere HBO-instituten identiteitsgevoelig (veel RU en PC-instituten) mede vanwege hun relatie met het ontvangende onderwijsveld.
- de binding met het basisonderwijs vraagt om een redelijke geografische spreiding over het land.

Voor de VVD-fractie geldt evenwel de 250-norm als minimum, die op 1 augustus 1988 gehaald moet worden.

Uit het feit dat, de VVD samen met de PvdA een amendement heeft ingediend dat beoogt om in bijzondere gevallen de mogelijkheid open te houden om PABO's met minder dan 250 studenten als zelfstandige instituten te laten voortbestaan, kan de conclusie worden getrokken dat de door sommigen geuite vrees dat de VVD uit zou zijn op kaalslag onder de PABO's ongegrond is. Het ingeknelde HBO wordt thans losgemaakt uit de wet op het Voortgezet Onderwijs. Het HBO kan zich binnen nieuwe wetgeving volop gaan ontwikkelen.

Tenslotte mag niet worden vergeten dat Minister Pais (VVD) de beslissende stap heeft gezet door met eigen wetgeving voor het HBO te komen.

(Voor nadere informatie: J. Franssen, tel. 070-614911, tst. 2084.)

U neemt toch ook een abonnement op de VVD-Expresse!

- **Wilt u wekelijks actuele informatie ontvangen over de standpunten van de VVD Tweede- en Eerste-Kamerfractie?**
- **Wilt u de nieuwe rapporten van de prof. mr. B.M. Teldersstichting gratis aanvragen?**
- **Heeft u behoefte aan meer achtergrondinformatie?**

Dan kunt u nu een abonnement nemen op deze VVD-Expresse. Voor f 50,- per jaar kunt u zich abonneren door onderstaande bon in te vullen en op te sturen in een enveloppe zonder postzegel naar:

VVD-Expresse
Antwoordnummer 1877
2500 WB 's-Gravenhage

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

geeft zich op als abonnee van de VVD-Expresse.

Nog geen geld overmaken wij zenden u een acceptgirokaart.